

Waar willen jullie tegen eind 2019 met het thema gezondheid in jullie gemeente staan?

Op welke manier hebben andere gemeentelijke beleidsdomeinen aandacht voor gezondheid?

Stap 1 Het lokaal bestuur maakt van gezondheid een prioriteit voor het beleid door het ondertekenen van het charter 'Gezonde Gemeente'.

- Er heeft een lokaal persmoment plaatsgevonden tijdens/na de ondertekening van het charter.
- Gezondheid is terug te vinden in het bestuursakkoord.
- Er werd reeds nagedacht over strategische doelstellingen waar gezondheid bij zou kunnen aansluiten.
- Er werd reeds nagedacht over de volgende stappen na ondertekening van het charter.

Stap 2 Het lokaal bestuur zet regelmatig in op gezondheid en neemt daarom gezondheid op in één of meerdere jaarlijkse beleidsnota's.

- Gezondheid is in één of meerdere beleidsnota's terug te vinden: _____
- Gezondheid is een opdracht van de gemeente en/of OCMW (omcirkel).
- Er worden jaarlijks financiële middelen vrijgemaakt om rond gezondheid te werken.

Stap 3 Het lokaal bestuur maakt van gezondheid een strategische beleidsintentie en neemt daarom gezondheid op in het meerjarenplan.

- Gezondheid is terug te vinden in de strategische nota van de gemeente en/of OCMW (omcirkel).
- Er is een trekker binnen het lokaal bestuur om gezondheid op te nemen: _____
- Er worden middellange en lange termijn doelstellingen bepaald waarin gezondheid geïntegreerd is.

Stap 4 Het lokaal bestuur heeft oog voor gezondheid in andere gemeentelijke beleidsdomeinen middels minimaal het invoeren van een gezondheidstoets.

- Er is een gemeentelijke gezondheidsdienst/-ambtenaar met een coördinerende functie.
- Andere beleidsdomeinen zien de meerwaarde van gezondheid in en hebben er aandacht voor.
- Er wordt gelet op de gezondheidsimpact dat gemeten wordt door een procedure, instrument of structureel overleg.

Stap 5 Gezondheid is een geïnstitutionaliseerd beleid met aandacht voor monitoring.

- Het beleid wordt regelmatig geëvalueerd.
- Sommige acties of projecten werden anders aangepakt na evaluatie van voorgaande acties of projecten.
- Buurgemeenten worden geïnformeerd over eigen ervaringen.

INTERSECTORALE SAMENWERKING & NETWERKING

Welke externe experts, organisaties en/of diensten hebben jullie de afgelopen jaren betrokken bij jullie acties en projecten? Maak een onderscheid tussen gezondheidsgerelateerd en niet-gezondheidsgerelateerd.

Hebben jullie een structuur om met deze experts, organisaties en diensten in gesprek te gaan?

Stap 1 Het lokaal bestuur vraagt voor de uitvoering van gemeentelijke acties minstens advies aan gezondheidsexperts.

- Er werd in het verleden aan gezondheidsexperts en –organisaties advies gevraagd.
Bijvoorbeeld: _____
- Het contacteren van externe gezondheidsorganisaties voor advies lukt gemakkelijk.
- Er worden ook experts en organisaties buiten de gezondheidssector betrokken (vb. horeca, cultuurcentrum voor een tentoonstelling, ...).

Stap 2 Het lokaal bestuur neemt voor kennis- en netwerkopbouw deel aan bovenlokale overlegplatformen rond gezondheid.

- Er bestaan in onze regio bovenlokale overlegplatformen rond gezondheid.
- Er werd in het afgelopen jaar deelgenomen aan bovenlokale overlegplatformen. Hier namen volgende personen van het lokaal bestuur aan deel: _____
- Er zijn bovenlokale onderwerpen/initiatieven die een lokale invulling hebben gekregen.

Stap 3 Het lokaal bestuur betreft lokale en bovenlokale professionals bij het opzetten van gezondheidsbevorderende acties en projecten.

- Er worden systematisch lokale en bovenlokale professionals en partners betrokken bij de opzet van acties en projecten.
- Alle professionals en partners krijgen evenveel kans om deel te nemen aan adviesplatformen.
- De gemeente onderneemt initiatieven om lokale en bovenlokale gezondheidspartners te betrekken.

Stap 4 Het lokaal bestuur organiseert regelmatig een intern overleg met lokale en bovenlokale professionals over het gemeentelijk gezondheidsbeleid.

- Het overleg wordt met een vaste frequentie georganiseerd: _____
- Er zijn verschillende professionals, organisaties en diensten die nu al actief bijdragen aan het realiseren van het lokaal gezondheidsbeleid.
- Er wordt steeds getracht om andere sectoren blijvend te betrekken en motiveren tot actieve deelname.

Stap 5 Het lokaal bestuur heeft het mandaat en voert middels afstemming en facilitatie de regie over het lokale gezondheidsbeleid.

- Het lokaal bestuur wordt als regisseur van het gemeentelijk gezondheidsbeleid op de hoogte gehouden van de doelen en activiteiten van andere sectoren en gezondheidsprofessionals.
- Er is voldoende ondersteuning op managementniveau om het proces van samenwerking en overleg tussen verschillende lokale en bovenlokale sectoren en professionals te faciliteren en ondersteunen.
- Er is binnen de gemeente iemand verantwoordelijk voor het aansturen van intersectorale samenwerking en netwerking: _____

Welke verenigingen, adviesraden en/of individuele burgers werden betrokken bij de lokale gezondheidswerking de voorbije twee jaar?

Op welke manier kan de burger zijn mening kwijt of suggesties geven over de inhoud van het lokaal gezondheidsbeleid? Hoe wordt dit gestimuleerd?

Stap 1 Het lokaal bestuur betreft lokale verenigingen bij het opzetten van gemeentelijke acties.

- De betrokken verenigingen vertegenwoordigen de beoogde doelgroepen.
- Lokale verenigingen worden betrokken bij de werving van deelnemers / praktische organisatie / inhoudelijk denkwerk van lokale acties en projecten (omcirkel).
- Het lokaal bestuur uit zijn appreciatie aan de lokale verenigingen voor hun engagement.

Stap 2 Het lokaal bestuur peilt minimaal eenmaal per legislatuur naar de behoeften van haar burgers op het vlak van gezondheid.

- Het lokaal bestuur peilt naar de behoeften van burgers op vlak van gezondheid.
- Het lokaal bestuur organiseert deze behoeftenbevraging door een schriftelijke enquête / focusgroepen / ideeënbuys / huis-aan-huis / adviesraden / ... (omcirkel).
- Het lokaal bestuur volgt de respons op en neemt de resultaten op in de gezondheidswerking.

Stap 3 Het lokaal bestuur heeft een structurele gemeentelijke adviesraad die regelmatig samenkomt waar het thema gezondheid besproken kan worden.

- Er is een gezondheidsraad, werkgroep gezondheid of een breder overlegplatform waar gezondheid elke keer geagendeerd wordt.
- Het thema gezondheid komt ook in andere adviesraden aan bod, zoals scholenoverleg, milieuraad, seniorenraad, ...
- De gezondheidsraad werd geconsulteerd voor de opmaak van het meerjarenplan.

Stap 4 Het lokaal bestuur heeft naast de gemeentelijke adviesraad andere participatiekanalen voor het bereiken van niet-georganiseerde burgers.

- Niet-georganiseerde burgers hebben via diverse kanalen inspraakmogelijkheden.
- Het sociaal huis heeft hier eveneens een rol.
- Er worden bestaande contacten (zoals de hulpverlening van het OCMW) gebruikt om signalen en behoeften uit af te leiden.

Stap 5 Het lokaal bestuur faciliteert middels een gemeentelijk subsidiereglement lokale gezondheidsbevorderende acties van lokale verenigingen en burgers en stimuleert hen zo gezondheidsbevordering een plaats te geven in hun reguliere werking.

- De gemeente kent een subsidie of materiële ondersteuning toe aan initiatiefnemers van gezondheidsacties.
- Lokale partners kunnen (mee) gebruik maken van een budget dat door het gemeentebestuur is uitgetrokken voor gezondheidswerking.
- De gemeente laat verschillende acties en projecten passen binnen de beleidslijn die lokaal van toepassing is.

Welke schepen en welke ambtenaar/ambtenaren zijn bevoegd voor het lokaal gezondheidsbeleid? Hoeveel tijd (kunnen) deze personen hieraan besteden?

Is het eenvoudig of moeilijk om tijd, mensen en middelen vrij te maken voor lokale acties en projecten?

Stap 1 Het lokaal bestuur voorziet voldoende ruimte zodat de betrokken ambtenaren de verschillende acties grondig kunnen voorbereiden, uitvoeren en evalueren.

- Er zijn vanuit de gemeente, het OCMW of intergemeentelijk ambtenaren betrokken bij gezondheidsacties: _____
- Er is budget beschikbaar en er kan budget van andere beleidsdomeinen vrijgemaakt worden.
- De acties worden door één of meerdere personen gecoördineerd: _____

Stap 2 De betrokken ambtenaren volgen regelmatig een vorming over gezondheidsbevordering en ziektepreventie.

- Één of meerdere ambtenaren volgden de afgelopen twee jaar een vorming over gezondheidspromotie en ziektepreventie.
- Uit de vormingen werden al inhouds concreet op lokaal niveau toegepast.
- Er bestaat een vormingsplan voor betrokken ambtenaren.

Stap 3 Er is een schepen met de bevoegdheid gezondheid en er is een ambtenaar met een expliciete opdracht rond gezondheid.

- Er is een uitgeschreven functieprofiel van deze ambtenaar.
- De ambtenaar krijgt wekelijks _____ uur tijd om (in de praktijk) te besteden aan gezondheid.
- Er is een aparte gezondheidsdienst binnen de gemeente.
- De bevoegde schepen van gezondheid overlegt regelmatig met andere schepenen van gezondheid van andere gemeenten.

Stap 4 De verantwoordelijke ambtenaar volgt jaarlijks vorming over gezondheidspromotie en ziektepreventie.

- De verantwoordelijke ambtenaar volgde de afgelopen twee jaar een thematische vorming of een vorming gericht op vaardigheden.
- Uit de vormingen werden al inhouds concreet op lokaal niveau toegepast.
- Er zijn reeds nieuwe vormingen gepland voor deze persoon.
- Er bestaat een vormingsplan voor de betrokken ambtenaar op basis van zijn functieprofiel.

Stap 5 De ambtenaar met een expliciete bevoegdheid gezondheid is tenminste voor 0,5 VTE vrijgesteld.

- In de personeelsformatie is deze 0,5 VTE terug te vinden.
- De ambtenaar wordt met volgende middelen gefinancierd: _____
- Deze ambtenaar heeft een leidinggevende functie.
- Er is een aparte gezondheidsdienst binnen de gemeente.

Op welke manier zetten jullie het thema gezondheid lokaal in de kijker?

Streven jullie ook naar interactieve vormen van communicatie met de burger?

Stap 1 Het lokaal bestuur wijdt jaarlijks enkele onderbouwde artikels aan gezondheidsbevordering en ziektepreventie in het gemeentelijk infoblad en website.

- Er werden reeds artikels gepubliceerd en hier werden externe bronnen geraadpleegd voor de opmaak.
- Het is eenvoudig om de redactie te overtuigen om deze artikels een plaats te geven in het infoblad.
- Er komen regelmatig reacties van lezers op deze artikels.

Stap 2 Het lokaal bestuur stimuleert lokale verenigingen en lokale professionals om het logo 'Gezonde Gemeente' consequent te gebruiken in interne en externe communicatie over gezondheidsbevordering en ziektepreventie.

- De huisstijl van 'Gezonde Gemeente' wordt in de interne en externe communicatie opgenomen.
- De huisstijl wordt door zowel de gemeente als de samenwerkende lokale partners gebruikt.
- Er wordt gebruik gemaakt van buurtwerk en verenigingsnetwerk om de sensibilisatieboodschap (op maat) te brengen.

Stap 3 Jaarlijks wordt op de gemeente- en OCMW-raad een stand van zaken gegeven over het gemeentelijk gezondheidsbeleid.

- Deze stand van zaken wordt op papier uitgeschreven en besproken op de gemeente- en OCMW-raad.
- Er werd reeds intern gecommuniceerd over de keuze om gezondheid mee te nemen als rode draad doorheen de verschillende beleidsdomeinen.
- De communicatie wordt in alle richtingen (bottom-up, top-down, horizontaal) bevorderd.

Stap 4 Het lokaal bestuur ontsluit het lokale en bovenlokale gezondheidsaanbod via de eigen en aan de doelgroep aangepaste communicatiekanalen (magazine, website, folder, flyer, app, ...).

- Het lokaal bestuur beschikt over diverse communicatiekanalen op maat van de verschillende doelgroepen.
- Er wordt bewust nagedacht over de gevolgen van de gevoerde communicatie rond het gezondheidsaanbod voor een bepaalde doelgroep: communicatie(kanaal) vs respons.
- De gemeente / het OCMW / andere partner nemen de regie in de communicatie (omcirkel).

Stap 5 Alle loketambtenaren kunnen correct antwoorden op basisvragen over gezondheid en indien nodig correct doorverwijzen.

- Er bestaat een systeem voor inventarisatie en ontsluiting van gezondheidsvragen.
- De interne communicatie voldoet zodat loketambtenaren correct kunnen antwoorden op basisvragen en indien nodig doorverwijzen.
- De loketambtenaren zijn op de hoogte van lokale initiatieven met betrekking tot gezondheids-promotie en ziektepreventie.

Op welke manier stimuleert het lokaal bestuur haar personeel tot een gezonde leefstijl?

Motiveren mandatarissen elkaar tot een gezonde leefstijl?

Stap 1 Het lokaal bestuur organiseert jaarlijks en volgens de principes van projectmatig werken één gezondheidsbevorderende actie voor het eigen personeel.

- Er werd op voorhand input verzameld om deze actie te organiseren.
- De actie werd opgezet volgens de principes van projectmatig werken (plan, do, check, act).
- De actie werd gecommuniceerd naar de bredere bevolking en/of lokale partners.

Stap 2 Het lokaal bestuur organiseert jaarlijks en volgens de principes van projectmatig werken een aantal gezondheidsbevorderende acties voor het eigen personeel.

- De verschillende jaarlijkse gezondheidsacties behelzen steeds een ander gezondheidsthema.
- De deelnemersgroep is steeds verschillend, naargelang het thema.
- De continuïteit in projecten en opvolging wordt gegarandeerd.

Stap 3 De uitvoerende mandatarissen geven het goede voorbeeld.

- Vergaderingen krijgen steeds een gezonde toets.
- Op gemeentelijke festiviteiten voorziet de gemeente steeds een gezonde toets.
- Uitvoerende mandatarissen geven hun steun aan gemeentelijke gezondheidsacties en –projecten door hier zelf aan deel te nemen.

Stap 4 Het lokaal bestuur neemt op eigen initiatief en op vraag de rol op als gezondheidsambassadeur op studiedagen, events en workshops.

- De gemeente was de afgelopen jaren aanwezig op dergelijke evenementen met een stand, spreker, ...
- De gemeente wordt op intergemeentelijke / bovenlokale overlegplatformen gevraagd om toelichting te geven over het eigen lokaal gezondheidsbeleid.
- Gezondheid wordt als issue opgenomen in promotiecampagnes van de gemeente.

Stap 5 Gezondheid is middels acties en beleidsinitiatieven verankerd in het gemeentelijk personeelsbeleid.

- De werkplek (binnen- en buitendiensten) worden meer gezond gemaakt door bijvoorbeeld gratis drinkwater, verluchte ruimtes, overdekte fietsenstallingen, ...
- Er zijn structurele initiatieven opgenomen in het arbeidsreglement.
- Het gezondheidsbeleid van het lokaal bestuur wordt meegenomen in de aanwervingscampagnes.

Welke acties en projecten organiseerden jullie als lokaal bestuur de afgelopen jaren? Hoe bevielen deze acties en projecten?

Werken jullie hier steeds projectmatig aan? Namen jullie hier steeds de leiding in?

Stap 1 Het lokaal bestuur organiseert jaarlijks en volgens de principes van projectmatig werken en qua strategie verschillend een aantal gezondheidsbevorderende acties voor de bredere bevolking.

- Op basis van elke criteria worden acties al dan niet weerhouden.
- Er worden indicatoren opgesteld om de acties achteraf te evalueren.
- De brede bevolking werd met deze acties bereikt.
- De acties zijn structureel verankerd.

Stap 2 Het lokaal bestuur organiseert jaarlijks en volgens de principes van projectmatig werken en qua strategie verschillend een aantal gezondheidsbevorderende acties voor specifieke doelgroepen.

- Het lokaal bestuur heeft geïnventariseerd welke doelgroepen in de gemeente gerichtere acties verdienen.
- De doelgroep of vertegenwoordigers ervan werden betrokken in de besluitvorming en uitwerking op maat.
- De verschillende acties worden geëvalueerd en de resultaten worden steeds meegenomen naar volgende initiatieven.

Stap 3 Het lokaal bestuur organiseert regelmatig en volgens de principes van projectmatig werken een gezondheidsbevorderend project.

- Er werden reeds (lange termijn)projecten gerealiseerd in de afgelopen twee jaar.
- Er werden diverse partners betrokken bij de uitwerking van deze projecten.
- De doelstellingen die beoogd worden met deze projecten, worden op voorhand SMART opgesteld.

Stap 4 Het lokaal bestuur neemt regelmatig het initiatief voor en de leiding bij een bovenlokaal gezondheidsbevorderend project.

- In de regio werden de voorbije twee jaar één of meerdere bovenlokale gezondheidsbevorderende projecten opgezet.
- De bovenlokale / intergemeentelijke samenwerking verliep vlot.
- Binnen het lokaal bestuur is er iemand verantwoordelijk voor de opvolging van intergemeentelijke acties en projecten.

Stap 5 Alle acties en projecten van het lokaal bestuur zijn georganiseerd volgens de principes van projectmatig werken. Het lokaal bestuur stemt de acties en projecten onderling op elkaar af zodat ze voor de doelgroep duidelijk passen in het algemene lokale gezondheidsbeleid.

- Het lokaal bestuur heeft een zicht op de problemen, behoeften en mogelijkheden van de burgers.
- Op basis van deze analyse werden doelstellingen opgesteld die geconcretiseerd zullen worden in acties of projecten.
- Deze acties of projecten worden zichtbaar gemaakt naar de bevolking.